

Касьянюк О. А.

вихователь

ДНЗ № 7 м. Бердичів,

наук. керівник: доц. Тарнавська Н. П.

Методика навчання розв'язуванню арифметичних задач дітьми старшого дошкільного віку.

Вирішення задач дітьми старшого дошкільного віку є важливим етапом їх математичної підготовки, тому що арифметичні дії додавання і віднімання є засобом виконання практичних операцій об'єднання і роз'єднання сукупностей і дій опосередкованого рівня. Вміння розв'язувати арифметичні задачі є необхідною умовою підготовки дітей до школи, розвитку у них логічного та доказового мислення.

Важливо ознайомити дитину з різними типами задач, надати допомогу у виявленні специфіки, особливостей кожного типу. Саме це озброєє дитину узагальненими способами розумової діяльності, на що надалі можна спиратися при навчанні математики у школі.

Незважаючи на те, що обчислювальна діяльність викликає інтерес у самих дітей, а самій проблемі відводиться значне місце у програмі навчання в ДНЗ, багато хто із старших дошкільників і навіть молодші школярі (учні 1-3 класів), відчують значні труднощі саме у розв'язуванні арифметичних задач. Близько 20% дітей старшої групи відчують труднощі у виборі арифметичної дії, аргументації тощо. Ці діти, розв'язуючи арифметичні задачі, у виборі арифметичної дії орієнтувались в основному на зовнішні, несуттєві псевдо математичні зв'язки і відношення між числовими даними в умові задачі, а також умовою і запитанням задач. Цим обумовлено вибір теми нашої статті.

Мета статті: теоретично проаналізувати та обґрунтувати методику навчання розв'язуванню арифметичних задач дітьми старшого дошкільного віку.

Для того щоб діти засвоїли елементарні прийоми обчислювальної діяльності потрібна попередня робота, спрямована на оволодіння знаннями про відношення між суміжними числами натурального ряду. Арифметична задача - невеличке оповідання, що містить числові величини, які перебувають у певній залежності між собою, відносно чого поставлено завдання: знайти значення певної величини, якщо відоме значення інших величин, (дорожче - додавання; відлеглі, взяли, дешевше - віднімання) [2]. У сучасній дошкільній педагогіці погляди дослідників на класифікацію типів задач збігаються. Так, прості задачі, тобто задачі, що розв'язуються однією дією, прийнято розподіляти на такі групи [1]:

Задачі на знаходження суми та остачі - прості задачі, при розв'язуванні яких діти усвідомлюють конкретний зміст кожної з арифметичних дій, тобто те, яка арифметична дія відповідає тій чи тій операції з множинами - об'єднання та поділ.

Наприклад: «На дереві сиділо 5 горобців. До них прилетів ще 1 горобчик. Скільки всього пташок сиділо на дереві?»

$A+B=C$ - це умовний запис розв'язування задачі, де A - називається першим доданком, B - другим доданком, C - сумою.

Задачі цього типу також можна розв'язувати за допомогою віднімання:

$X-Y=2$ - умовний запис розв'язування задачі, де X - це зменшуване, Y -

від'ємник, i - різниця.

Задачі на знаходження невідомого компонента - прості задачі, при розв'язуванні яких необхідно проаналізувати зв'язок між компонентами та результатом арифметичних дій:

на знаходження першого доданка за відомою сумою та другим доданком. Наприклад: «Дівчинка намалювала декілька яблук та 1 грушу. Усього на малюнку 4 фрукта. Скільки яблук намалювала дівчинка?»

$C-B=A$, оскільки $A+B=C$;

Б) на знаходження другого доданка за відомою сумою та першим доданком. Наприклад: «Дівчинка намалювала 3 яблука та декілька груш. Усього 6 фруктів. Скільки груш намалювала дівчинка?»

$C-A=B$, оскільки $A+B=C$;

на знаходження зменшуваного за відомим від'ємником та різницею. Наприклад: «Діти зробили декілька ялинкових прикрас. Одну вони вже повісили, залишилося ще 3. скільки прикрас зробили діти?».

$Y+2=X$, оскільки $X-Y=2$;

Г) на знаходження від'ємника за відомими зменшуваними та різницею. Наприклад: «Діти зробили 6 ялинкових прикрас. Коли вони повісили на ялинку декілька прикрас, у них залишилися 1. скільки всього прикрас повісили діти?».

$X-X-Y$, оскільки $X-Y=X$.

Прості задачі, що розкривають відношення між числами:

на збільшення числа на декілька одиниць. Наприклад: «Женя зробив 2 літака, а Костя на 1 більше. Скільки літаків зробив Костя?».

$A+K=C$;

Б) на зменшення числа на декілька одиниць. Наприклад: «Мама помила 5 чашок, а Оленка на 2 менше. Скільки чашок помила Оленка?».

$X-I=2$

на різницеве порівняння чисел. Наприклад: «Катрусі подарували 2

зошити, а Олені 3. на скільки більше зошитів подарували Олені ніж

Катрусі?».

$v-c=i$

Пропонуємо розглянути послідовні етапи навчання розв'язування арифметичних задач [3].

Перший етап. Спочатку діти складають і розв'язують задачі трьох типів: на відношення більше (менше), на один, на знаходження суми і різниці, на різницеве відношення.

Другий етап. Вчимо дітей обчислювальної діяльності за допомогою арифметичних знаків (+, -, =).

Третій етап. Використовуються прийоми прилічування і відлічування на 1. Четвертий етап. Ознайомлення дітей з перетворенням прямих задач в обернені.

П'ятий етап - найскладніший етап. На цьому етапі здійснюється подальше навчання дітей аналізувати арифметичну задачу, пояснювати хід розв'язання, вибір арифметичної дії.

Висновок. У навчанні дітей старшого дошкільного віку вирішенню задач особливе значення має формування обчислювальної діяльності та чітка системність і поетапність у методичній роботі. Якщо з перших кроків навчання діти усвідомлюють необхідність аналізу простих задач, мають цікавість до їх вирішення, то пізніше це допоможе їм при розв'язанні складніших математичних задач.

Список використаних джерел та літератури.

1.Грибанова О.К., Щербакова К. Й... Методика формування елементарних математичних уявлень у дітей дошкільного віку, Київ. 1987. - 148с.

2.Сичова Г. Є. Формування елементарних математичних уявлень у дошкільників. - М.: Книголюб, 2007. - 120с.

3.Шалаєва Г. Математика для маленьких геніїв вдома і в дитячому садку. - М.: АСТ, Слово, 2009. - 193с.

4.Щербакова К. Й. Методика навчання математики дітей дошкільного віку. 1985. - 247с.